

Adverbul

Definiții:

I. Adverbul este partea de vorbire neflexibilă care arată o caracteristică a unei:

- a) acțiuni: Merge încet.
- b) însușiri: Copiii erau **grav bolnavi**.

Adverbul determină:

- un verb: Vine mâine.
- un adjectiv: Am ascultat niște păreri anterior exprimate.
- un adverb: Se descurcă destul de bine.

II. Felurile adverbului

A. după înțeles:

- a) de loc: acasă, aici, acolo, sus, jos, înăuntru, afară, deasupra, dedesubt, aproape, departe;
- b) de timp: azi, mâine, curând, apoi, acum, după-amiază, ulterior, uneori;

Obs: Există o categorie a ADVERBELOR DE TIMP care arată **FRECVENTA**: frecvent, zilnic, lunar, anual, luna, duminica, mereu, întruna, iar, iarăși.

- c) de mod: bine, repede, corect, anevoie, alene etc.

Obs: Există o categorie a ADVERBELOR DE MOD DE CANTITATE: mult, destul, puțin, suficient etc.

Ex: Citește *mult (destul, puțin, suficient)*.

B. după alcătuire:

- a) simple: așa, azi, mâine, ieri, bine etc.
- b) compuse: acasă, alene, anevoie, degrabă, anume, devreme, dis-de-dimineață, după-amiază, dincoace, dincolo, cândva, undeva, câtva, cumva, decât, dedesubt, deloc, astă-seară etc.

Obs: Unele adverbe s-au format prin **DERIVARE**:

- cu sufixe: românește, bărbătește, târâș, cruciș,
- cu prefixe: neprieteneste, nefrățește.

III. GRADELE DE COMPARATIE

Adverbul are GRADE DE COMPARATIE, aceleași ca ale adjectivului, inclusiv mijloacele de redare a superlativului absolut.

1. pozitiv: bine
2. comparativ de inegalitate de:

a) superioritate: **mai** bine

b) inferioritate: **mai puțin** bine

comparativ de egalitate: **la fel de**, **tot așa de**, **tot atât de** bine

3. superlativ relativ de:

a) superioritate: **cel mai** bine

b) inferioritate: **cel mai puțin** bine

4. superlativ absolut de:

a) superioritate: **foarte** bine

b) inferioritate: **foarte puțin** bine

Obs. Există unele adverbe care nu au grade de comparație: *nicidecum, împreună, mereu, acasă etc.*

IV. **SEMIADVERBELE** – categoria adverbelor *fără autonomie*, care nu pot apărea decât în relație cu alte cuvinte și care nu au funcție sintactică: **CHIAR, DOAR, DECÂT, MAI, MĂCAR, NU, NUMAI, TOT, ȘI, CAM, NICI, VREO** etc.

Ex. El s-a **cam** plictisit la oră.

Obs. Unele adverbe au devenit **mărci gramaticale**:

- **nu** – în forma negativă a verbului (*nu sufăr, nu scriu, nu plec*)
- **foarte, mai, puțin** – în formarea gradelor de comparație (*foarte bine, mai puțin bine*)

ADVERBELE FORMATE PRIN CONVERSIUNE:

Unele părți de vorbire (adjectivul, verbul la forma nepersonală participiu, substantivul) devin adverbe:

Ex. { Este un copil frumos. (adjectiv)

{ Scrie frumos. (adverb)

Ex. { Dan i-a soptit ceva. (verb la participiu)

{ Dan vorbește soptit. (adverb)

Ex. { Dimineata a fost răcoroasă. (substantiv)

{ Dimineata mergem la școală. (adverb)

Obs. 1. Substantivele care denumesc anotimpuri, părți ale zilei, zilele săptămânii devin adverbe de timp când determină un verb și pot fi înlocuite cu „ACUM”/„ATUNCI”

2. Adverbele privitoare la limbi și formate cu grupul de sunete „- este” se pot transforma în substantive.

Ex. Ei vorbesc frantuzeste. – **ADVERB DE MOD**

Ex. Ei știu frantuzeste. / M-a învățat frantuzeste. – SUBSTANTIV (SE POATE ÎNLOCUI CU NUMELE LIMBII)

V. ADVERBELE PRONOMINALE

1. Adverbele nehotărâte – nu precizează împrejurările cu exactitate: oriunde, oricând, oricum, undeva, cândva, cumva.

Obs. Unele adverbe nehotărâte au rol de legătură în frază între o propoziție subordonată și regenta acesteia: oriunde, oricând, oricum, oricât:

Ex. Mă simt bine ^{1/} oriunde merg.^{2/}

2. Adverbe interogative

- așezate la începutul propozițiilor interogative:

UNDE - Unde mergi?

CÂND - Când mergi?

CUM - Cum mergi?

CÂT - Cât stai acolo?

3. Adverbe relative

- leagă o propoziție subordonată de regenta ei:

UNDE - Mergem ^{1/} unde vrei. ^{2/}

CÂND - Mergem ^{1/} când vrei. ^{2/}

CUM - Mergem ^{1/} cum vrei. ^{2/}

CÂT - Stăm ^{1/} cât vrei. ^{2/}

Obs. Adverbele relative și nehotărâte au funcție sintactică în propoziția subordonată pe care o introduc.

VI. Locutiunea adverbială – este grupul de cuvinte cu sens unitar care are sinonim un adverb și se comportă ca acesta.

Locutiunea adverbială este:

- de loc: în spate, în față, din loc în loc, de jur împrejur, în mijloc etc.
- de timp: din când în când, zi de zi, când și când, pe înserate, cu noaptea-n cap etc.
- de mod: fără îndoială, fără doar și poate, de bună seamă etc.
- de cauză: de aceea, pentru aceea, de asta, pentru asta etc.
- de scop: de aceea, pentru aceea, de asta, pentru asta etc.

Obs. Locuțiunile adverbiale de cauză și de scop se diferențiază în context, având rolul de corelative ale propozițiilor subordonate corespondente.

VII. Posibilități combinatorii ale adverbului

I. Adverbul poate fi CENTRU, fiind determinat de:

a. complement prepozițional

Ex. Locuiește aproape ^{C.P.} de școală.

b. complement indirect

Ex. A acționat asemenea ^{C.I.} părinților.

c. complement de mod

Ex. Învăță destul ^{c.m.} de mult.

Obs.

1. **Grupurile:**

aproape de		sunt determinate de <u>COMPLEMENTE</u> <u>PREPOZITIONALE</u> :
departe de		
dincoace de		
înainte de		
concomitent cu		

Ex. Locuiește aproape ^{c.p.} de școală.

Ex. Stă departe ^{c.p.} de colegul lui.

2. Cuvintele: asemenea, așijderea, conform, contrar, aidoma, potrivit, sunt considerate **ADVERBE** determinate de COMPLEMENTE INDIRECTE:

Ex. Se comportă asemenea ^{c.i.} părinților săi.

3. Adverbele ÎNAPOI, ÎNAINTE, ÎMPOTRIVĂ nu trebuie confundate cu prepozițiile de genitiv: ÎNAINTEA, ÎNAPOIA, ÎMPOTRIVA:

Ex. S-a așezat înainte. (adverb de loc)

Ex. S-a așezat înaintea colegilor. (prepoziție)

4. ÎMPOTRIVĂ-MI/ÎMPOTRIVA-MI:

Ex. S-a pronunțat împotriva-mi.

(împotriva = adverb de mod; -mi = complement indirect exprimat prin pron. personal)

Ex. S-a pronunțat împotriva-mi.

(împotriva = prepoziție; -mi = pron. pers.; împotriva-mi = complement indirect)

II. Adverbul poate fi **ADJUNCT** al unui:

a. **verb**, îndeplinind următoarele funcții sintactice:

- circumstanțial de loc: Citește **aici**.

- circumstanțial de mod: Citește **bine**.

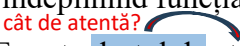
- circumstanțial de timp: Citește **zilnic**.

- nume predicativ: Este **bine** cum ai procedat.

b. **substantiv**, îndeplinind funcția sintactică de ATRIBUT ADVERBIAL:

Ex. Îmi place casa **de acolo**.

c. **adjectiv**, îndeplinind funcția sintactică de CIRCUMSTANȚIAL DE MOD:

Ex. Ea este **destul de atentă**.

d. **adverb**, îndeplinind funcția sintactică de CIRCUMSTANȚIAL DE MOD:

Ex. Învăță **destul de bine**.
